

تأثیر درمان شناختی - رفتاری بر کاهش خشم کودکان دچار اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی

Effectiveness of Cognitive Behavior Therapy on Anger Management in Children with Attention Deficit / Hyperactivity Disorder

Masoumeh Moodi, M.A.*

Azad University of Birjand

Hamid Alizadeh, Ph.D.

Allameh Tabataba'i University

Bagher Ghobary Bonab, Ph.D.

University of Tehran

Mehdi Soleimani, Ph.D.

Tehran University of Medical Sciences

معصومه مودی

دانشگاه آزاد اسلامی بیرجند

دکتر حمید علیزاده

دانشگاه علامه طباطبایی

دکتر باقر غباری بناب

دانشگاه تهران

دکتر مهدی سلیمانی

دانشگاه علوم پزشکی تهران

چکیده: در درمان شناختی - رفتاری برای کودکان دچار اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی، سعی می‌شود از طریق آموزش کنترل خشم بر اثر ناکامی، علائم پرخاشگری را کاهش دهند. این علائم، نتیجه‌ی اسنادهای اشتباه درباره‌ی هدف یا مقصود و توجه انتخابی آنها به علائم پرخاشگری تلقی می‌شوند. پژوهش حاضر نیز با هدف ارزیابی این رویکرد انجام شد. نمونه پژوهش شامل 32 دانش‌آموز دچار اختلال نارسایی توجه/ بیش‌فعالی بود که در پایه‌های سوم، چهارم، و پنجم دبستان تحصیل می‌کردند. دانش‌آموزان به صورت تصادفی در دو گروه 16 نفری گمارده شدند. قبل از اعمال مداخله، دو گروه با استفاده از پرسشنامه کاهش خشم، مورد پیش‌آزمون قرار گرفتند. سپس گروه آزمایشی 9 جلسه تحت درمان شناختی - رفتاری قرار گرفت. پس از انجام این مداخله، هر دو گروه مجدداً با پرسشنامه کاهش خشم مورد بررسی قرار گرفتند. مرحله پیگیری این آزمایش عبارت بود از اجرای مجدد همین پرسشنامه، یک ماه بعد، روی هر دو گروه. تحلیل داده‌ها نشان داد که بین دو گروه آزمایش و گواه در مرحله پس‌آزمون و مرحله پیگیری تفاوت معناداری وجود دارد. به طوری که درمان شناختی - رفتاری بر خشم و خرده مقیاس‌های آن اعم از ناکامی و پرخاشگری تأثیر گذاشته و باعث کاهش شدت این علائم شده است و روابط این کودکان را با کودکان هم‌سن و هم با مراجع قدرت بهبود بخشیده است.

Abstract: In cognitive-behavior therapy for children suffering from ADHD, the focus is on reducing aggression signs through failure anger control training. These signs are due to mistaken attributions about the goal or their partial selection of aggression signs. This study has been conducted to evaluate this approach. To do so, 32 students with ADHD in the third, fourth, and fifth grades of primary school have been randomly divided into two groups of 16 members each. Prior to the intervention, a questionnaire about anger decline has been distributed among students as a pretest. Then, the experimental group participated in 9 sessions of cognitive-behavior therapy. Following this intervention, again the same questionnaire was distributed among both groups. During the follow up phase, the same questionnaire was used one month later. The results showed a significant difference between the groups in post test and follow up phases. Cognitive-behavior therapy seems to be effective on anger and its subscales such as failure and aggression, and also leads to alleviate them. It also improved the relationship between these children with their peers and superiors.

کلیدواژه‌ها: اختلال نارسایی توجه / بیش‌فعالی؛ خشم؛ درمان شناختی - رفتاری

Keywords: Attention Deficit / Hyperactivity Disorder; anger; cognitive behavior therapy